EZRA POUND

CATHAY

Türkçesi :

ÜLKÜ TAMER

Ezra Pound
CATHAY
de yayınevi

DÜNYA ŞİİRİ 3

EZRA POUND

CATHAY

Türkçesi
ÜLKÜ TAMER

de yayınevi

BİRİNCİ BASKI : EKİM 1963

de yayınevi

İstanbul, Cağaloğlu, Nuruosmaniye Caddesi 92. Tel: 22 85 87

Sayfa düzeni : Metin Yasavul; Dizgi : Erdoğan Kantürk; Tertip : Naim Kalebas; Düzelti : F. Bengü; Baskı : Zeki Çaylı

İSTANBUL MATBAASI
Nuruosmaniye Cad, 90

CATHAY

FOR THE MOST PART FROM THE CHINESE OF RIHAKU,
FROM THE NOTES OF THE LATE ERNEST
FENOLLOSA, AND THE DECIPHERINGS
OF THE PROFESSORS MORI
AND ARIGA
(1915)

ÇOĞU RIHAKU'NUN ÇİNCESİNDEN, ÖLÜ PROFESÖR ERNEST FENOLLOSA'NIN NOTLARINDAN, PROFESÖR MORI İLE PROFESÖR ARIGA'NIN ÇÖZDÜĞÜ YAZILARDAN

(1915)

SONG OF THE BOWMEN OF SHU

Here we are, picking the first fern-shoots
And saying: When shall we get back to our country?
Here we are because we have the Ken-nin for our foemen,
We have no comfort because of these Mongols.
We grub the soft fern-shoots.
When anyone says 'Return', the others are full of sorrow.
Sorrowful minds, sorrow is strong, we are hungry and thirsty.
Our defence is not yet made sure, no one can let his friend return.
We grub the old fern-stalks.
We say: Will we be let to go back in October?
There is no ease in royal affairs, we have no comfort.
Our sorrow is bitter, but we would not return to our country.
What flower has come into blossom?
Whose chariot? The General's.
Horses, his horses even, are tired. They were strong.
We have no rest, three battles a month.
By heaven, his horses are tired.
The generals are on them, the soldiers are by them.
The horses are well trained, the generals have ivory arrows and quivers ornamented with fish-skin.
The enemy is swift, we must be careful.

SHU OKÇULARININ TÜRKÜSÜ

İşte burdayız, ilk filizleri koparıyoruz,
Diyoruz ki: Ne zaman döneceğiz ülkemize?
İşte burdayız, Ken-ninler düşmanlarımız çünkü,
Bu Moğollar yüzünden rahatımız yok.
Yumuşak filizleri kazıp çıkarıyoruz.
Biri 'Dönüş' dese herkes üzülüyor.
Üzgün kafalar, üzüntü büyük, açız, susadık.
Pek kolay karşı koyamayız, kimsė geri yollamaz arkadaşını.
Kurumuş sapları kazıp çıkarıyoruz.
Diyoruz ki: Ekim'de bırakırlar mı bizi, döner miyiz?
Saray işleri de iyi gitmiyor, rahatımız yok.
Üzüntümüz büyük, ama dönemeyiz ülkemize.
Hangi çiçekler tomurcuklanır şimdi?
Kimin arabası? Başbuğ'un.
Atlar, onun atları bile, yoruldu. Güclüydüler.
Rahatımız yok, ayda üç savaş.
Tanrım, onun atları da yoruldu.
Subaylar seçkin atlara binmiş, askerler yanlarında yürüyor.
Subayların fildişi okları, balık derisiyle süslü sadakları var.
Düşman tez-ayaklı, uyanık olmalıyız.

When we set out, the willows were drooping with spring,
We come back in the snow,
We go slowly, we are hungry and thirsty,
Our mind is full of sorrow, who will know of our grief?

By Bunno
Reputedly 1100 B.C.

Yola çıktığımızda baharla sarkıyordu söğütler,
Karda dönüyoruz,
Ağır ağır gidiyoruz, açız, susadık,
Kafamız üzüntüyle dolu, acımızı kim anlar?

Bunno
İ.Ö. 1100 yılları

THE BEAUTIFUL TOILET

Blue, blue is the grass about the river
And the willows have overfilled the close garden.
And within, the mistress, in the midmost of her youth,
White, white of face, hesitates, passing the door.
Slender, she puts forth a slender hand;

And she was a courtesan in the old days,
And she has married a sot,
Who now goes drunkenly out
And leaves her too much alone

By Mei Sheng
140 B.C.

GÜZEL SÜS

Mavidir, mavidir ırmağın ordaki otlar.
Komşu bahçeden taşan söğütler.
Evin hanımı, gençliğinin ortasında
Beyaz, beyaz yüzlü, kapıda duraklıyor,
İncecik, uzatıyor incecik elini;

Yosmanın biriydi eskiden,
Bir ayyaşla evlendi,
Kocası içip içip sokaklara çıkıyor
Onu çok yalnız bırakıyor.

Mei Sheng
İ.Ö. 140

THE RIVER SONG

This boat is of shato-wood, and its gunwales are cut magnolia,
Musicians with jewelled flutes and with pipes of gold
Fill full the sides in rows, and our wine
Is rich for a thousand cups.
We carry singing girls, drift with the drifting water,
Yet Sennin needs
A yellow stork for a charger, and all our seamen
Would follow the white gulls or ride them.
Kutsu's prose song
Hangs with the sun and moon.

King So's terraced palace
is now but barren hill,
But I draw pen on this barge
Causing the five peaks to tremble,
And I have joy in these words
like the joy of blue islands.
(If glory could last for ever
Then the waters of Han would flow northward.)

And I have moped in the Emperor's garden, awaiting an order-to-write!
I looked at the dragon-pond, with its willow-coloured water

IRMAK TÜRKÜSÜ

Bu kayık 'shato' ağacından, küpeştesi kesik manolyadan,
Mücevherli flütler, altın kavallarla çalgıcılar
Sıralanıp dolmuşlar yanlarına, şarabımız
Bin kadehe yetecek kadar çok.
Şarkı söyleyen kızlar götürüyoruz, akıntıyla sürükleniyoruz,
Yine de Sennin
Savaş atı olsun diye sarı bir leylek istiyor, o zaman denizcilerimiz
Beyaz martıların ardından gider, beyaz martılara binerlerdi.
Kutsu'nun türküsü
Güneşle, ayla sarkıyor.

Kıral So'nun balkonlu sarayı
kıraç bir tepe şimdi,
Ama ben kalemimi kullanıyorum bu saltanat kayığında,
Beş yelkeni de titretiyorum,
Sevinç de buluyorum bu sözlerde
mavi adaların sevinci gibi.
(Görkem sürüp gidebilseydi hep
Han'ın suları kuzeye doğru akardı.)

Yazmak buyruğunu beklerken İmparator'un bahçesinde sıkıldım da!
Ejderli havuza baktım, göğün mavisini yansıtan

Just reflecting the sky's tinge,
And heard the five-score nightingales aimlessly singing.

The eastern wind brings the green colour into the island grasses at Yei-shu,
The purple house and the crimson are full of spring softness.
South of the pond the willow-tips are half-blue and bluer,
Their cords tangle in mist, against the brocade-like palace.
Vine-strings a hundred feet long hang down from carved railings,
And high over the willows, the fine birds sing to each other, and listen,
Crying—'Kwan, Kuan', for the early wind, and the feel of it.
The wind bundles itself into a bluish cloud and wanders off.
Over a thousand gates, over a thousand doors are the sounds of spring singing,
And the Emperor is at Ko.
Five clouds hang aloft, bright on the purple sky,
The imperial guards come forth from the golden house with their armour a-gleaming.
The Emperor in his jewelled car goes out to inspect his flowers,
He goes out to Hori, to look at the wing-flapping storks.
He returns by way of Sei rock, to hear the new nightingales,

Söğüt renkli sularına,
Yüz bülbülün amaçsızca şakımasını dinledim.

Doğu rüzgârı, Yei-shu'daki ada otlarına yeşili getiriyor,
Mor ev, kızıl olanı da, baharın yumuşaklığıyla dolu.
Havuzun güneyinde söğütlerin ucları açık mavi, daha da mavi,
Yaprakları sisler içinde dolanmış o kadife gibi saraya karşı,
Yüz ayak uzunluğunda asma dalları, oyulmuş parmaklıklardan sarkıyor,
Yukarda da, söğütlerin üstünde, birbirlerine şakıyor kuşlar, dinliyorlar,
'Kwan, Kuan' diye bağırıyorlar seher yeline, getirdiği duygulara.
Rüzgâr mavimsi bir buluta sarıyor kendini, uzaklaşıyor.
Binlerce kapının üstünde, binlerce eşiğin üstünde baharın şakıyan sesi var,
İmparator da Ko'da.
Beş bulut asılı yukarda, mor gökte parlıyorlar,
Saray bekçileri ışıldayan zırhlarıyla altın evden çıkıyor.
İmparator mücevherli arabasına binip çiçeklerini yoklamaya gidiyor,
Hori'ye gidiyor kanat çırpan leyleklere bakmaya,
Yeni bülbülleri duymak için Sei kayası yoluyla dönüyor,

For the gardens at Jo-run are full of new nightingales,
Their sound is mixed in this flute,
Their voice is in the twelve pipes here.

By Rihaku
8th century A.D.

Çünkü Jo-run'daki bahçeler yeni bülbüllerle dolu,
Sesleri bu flüte karışmış,
Şarkıları buradaki kavallardan çıkıyor.

Rihaku
İ.S. 8. yüzyıl

While my hair was still cut straight across my forehead
I played about the front gate, pulling flowers.
You came by on bamboo stilts, playing horse,
You walked about my seat, playing with blue plums.
And we went on living in the village of Chokan:
Two small people, without dislike or suspicion.

At fourteen I married My Lord you.
I never laughed, being bashful.
Lowering my head, I looked at the wall.
Called to, a thousand times, I never looked back.

At fifteen I stopped scowling,
I desired my dust to be mingled with yours
For ever and for ever and for ever.
Why should I climb the look out?

At sixteen you departed,
You went into far Ku-to-yen, by the river of swirling eddies,
And you have been gone five months.
The monkeys make sorrowful noise overhead.

You dragged your feet when you went out.
By the gate now, the moss is grown, the different mosses,
Too deep to clear them away!
The leaves fall early this autumn, in wind.
The paired butterflies are already yellow with August

IRMAK-BOYU TACİRİNİN KARISI: BİR MEKTUP

Saçlarım daha alnımın üstünde dümdüz kesiliyken
Ön kapının orda oynardım, çiçek koparırdım.
Sen atçılık oynayarak bambu değneklerinde gelirdin,
Çevremde gezinirdin, mavi eriklerle oynayarak.
Böylece yaşar giderdik Chokan köyünde:
İki küçük insan, tasasız, kuşkusuz.

On dördümde, Efendim, evlendim seninle.
Hiç gülmedim, utangaçtım çünkü.
Başımı öne eğip duvara baktım.
Bin kere çağrıldım da hiç ardıma bakmadım.

On beşimde, somurtmayı bıraktım artık,
Toprağım seninkiyle karışsın istedim
Her zaman seninkiyle, her zaman.
Durmadan üzülecek ne vardı?

On altımda, benden ayrıldın.
Uzak Ku-to-yen'e, ırmağın oralara gittin,
Beş aydır uzaktasın.
Maymunlar üzgün sesler çıkarıyorlar yukarda.

Ayaklarını sürüdün giderken.
Kapının yanını şimdi yosun bürüdü, çeşit çeşit yosun,
Öyle kök salmışlar ki temizlenmiyorlar!
Yapraklar, yel esince erken düşüyor bu güz,
Çifte kelebekler Ağustos'la şimdiden sarardı

Over the grass in the West garden;
They hurt me. I grow older.
If you are coming down through the narrows of the river Kiang,
Please let me know beforehand,
And I will come out to meet you
As far as Cho-fu-Sa.

By Rihaku

Batı bahçesinin çimenleri üstünde;
İncitiyorlar beni. Yaşlanıyorum.
Kiang ırmağı kıyılarından geçip geliyorsan
N'olur bana önceden haber sal,
Çıkıp giderim seni karşılamaya
Cho-fu-Sa'ya kadar.

Rihaku

POEM BY THE BRIDGE AT TEN-SHIN

March has come to the bridge-head,
Peach boughs and apricot boughs hang over a thousand gates,
At morning there are flowers to cut the heart,
And evening drives them on the eastward-flowing waters.
Petals are on the gone waters and on the going,
And on the back-swirling eddies,
But to-day's men are not the men of the old days,
Though they hang in the same way over the bridge-rail.

The sea's colour moves at the dawn
And the princes still stand in rows, about the throne,
And the moon falls over the portals of Sei-go-yo,
And clings to the walls and the gate-top.
With head gear glittering against the cloud and sun,
The lords go forth from the court, and into far borders.
They ride upon dragon-like horses,
Upon horses with head-trappings of yellow metal,
And the streets make way for their passage.
Haughty their passing,
Haughty their steps as they go in to great banquets,
To high halls and curious food,
To the perfumed air and girls dancing,
To clear flutes and clear singing;
To the dance of the seventy couples;
To the mad chase through the gardens.

TEN-SHIN KÖPRÜSÜ YANINDA ŞİİR

Mart köprü başına geldi artık,
Şeftali dallarıyla kayısı dalları binlerce kapının üstünden
sarkıyorlar,
Sabahları, yüreği kesen çiçekler oluyor,
Akşam, doğuya akan sularda götürüyor onları.
Gitmiş sularda yapraklar var, giden sularda,
Dönüp duran dalgacıklarda,
Ama bugünün adamları eski adamlardan değil,
Köprüden eskisi gibi eğilseler de.

Denizin rengi şafakta kımıldar,
Pirensler tahtın yanında sıralanır,
Ay düşer Sei-go-yo kapılarına,
Duvarlara, ön kapıya yapışır.
Bulutla güneşe karşı parlayan başlıklarla
Beyler saraydan çıkıp uzak sınırlara gider.
Ejder gibi atlara binerler,
Sarı koşumlu atlara,
Sokaklar onlara yol verir.
Kibirle geçerler,
Koca şölenlere kibirli adımlarla girerler,
Yüce konaklara, acayip yemeklere,
Kokulu havalara, oynayan kızlara,
Duru çalgılara, duru şarkılara;
Yetmiş çiftin oyununa;
Bahçedeki çılgın koşuşlara.

Night and day are given over to pleasure
And they think it will last a thousand autumns,
Unwearying autumns.
For them the yellow dogs howl portents in vain,
And what are they compared to the lady Riokushu,
That was cause of hate!
Who among them is a man like Han-rei
Who departed alone with his mistress,
With her hair unbound, and he his own skiffsman!

By Rihaku

Gece gündüz keyif çatarlar
Binlerce güz süreceğini sanırlar bunun,
Binlerce yorulmayan güz.
Sarı köpeklerin uluması boşunadır onlara,
Riokushu hanımın yanında nedir ki onlar,
Kinleri onun yüzünden güdülmüştür.
İçlerinde Han-rei gibi bir adam vardır,
Karısıyla bir başına ayrılıp,
Çözük saçlı karısıyla,
Kendi kayığını kendi kullanmıştır!

Rihaku

THE JEWEL STAIRS' GRIEVANCE

The jewelled steps are already quite white with dew,
It is so late that the dew soaks my gauze stockings,
And I let down the crystal curtain
And watch the moon through the clear autumn.

By Rihaku

NOTE. — Jewel stairs, therefore a palace. Grievance, therefore there is something to complain of. Gauze stockings, therefore a court lady, not a servant who complains. Clear autumn, therefore he has no excuse on account of weather. Also she has come early, for the dew has not merely whitened the stairs, but has soaked her stockings. The poem is especially prized because she utters no direct reproach.

MÜCEVHER MERDİVENİN YASI

Mücevherli basamaklar şimdiden çiğle epey ağarmış,
Öylesine geç ki, tül çoraplarıma işlemiş çiğ,
Billûr perdeyi de indiriyorum,
Ayı da gözlüyorum duru güz arkasında.

Rihaku

NOT. — Mücevher merdiven, demek ki bir saray. Yas, demek ki yakınılacak bir şey var. Tül çoraplar, demek ki yakınan bir hizmetçi değil, soylu bir kadın. Duru güz, demek ki havalardan ötürü de yakınılmıyor. Kadın erken gelmiş, çünkü çiğ, basamakları ağartmakla kalmamış, çoraplarına da işlemiş. Şiir, özellikle, kadın bir sebep göstermediği için değerli.

LAMENT OF THE FRONTIER GUARD

By the North Gate, the wind blows full of sand,
Lonely from the beginning of time until now!
Trees fall, the grass goes yellow with autumn.
I climb the towers and towers
to watch out the barbarous land:
Desolate castle, the sky, the wide desert.
There is no wall left to this village.
Bones white with a thousand frosts,
High heaps, covered with trees and grass;
Who brought this to pass?
Who has brought the flaming imperial anger?
Who has brought the army with drums and with kettle-drums?
Barbarous kings.
A gracious spring, turned to blood-ravenous autumn,
A turmoil of wars-men, spread over the middle kingdom,
Three hundred and sixty thousand,
And sorrow sorrow like rain.
Sorrow to go, and sorrow, sorrow returning.
Desolate, desolate fields,
And no children of warfare upon them,
No longer the men for offence and defence.
Ah, how shall you know the dreary sorrow at the North Gate,
With Rihoku's name forgotten,
And we guardsmen fed to the tigers.

By Rihaku

SINIR BEKÇİSİNİN AĞIDI

Kuzey Kapısı'nda rüzgâr kumla dolu eser
Zamanın başlangıcından şimdiye kadar, yapayalnız!
Ağaçlar yıkılır, otlar güzle sararır.
Kulelere, kulelere tırmanırım
barbar toprağı gözlemeye:
Issız kale, gökyüzü, geniş çöl.
Bu köyde hiç duvar kalmamış.
Binlerce kırağıyla ağarmış kemikler,
Koca yığınlar, ağaçlarla, otlarla kaplı;
Bunları böyle kim yaptı, kim getirdi?
Sarayın alevli öfkesini kim getirdi?
Davullarla, iri davullarla orduyu kim getirdi?
Barbar kırallar.
O sevimli bahar, kana susamış bir güze döndü,
Savaşçıların gürültüsü orta kırallığa yayıldı,
Üç yüz, altmış bin,
Yağmur, yağmur gibi acılar,
Giden acılar, dönen, dönen acılar.
Issız, ıssız tarlalar,
Savaş çocukları yok artık üstlerinde,
Saldıran, savunan kimseler yok.
Ah, nasıl anlıyacaksınız Kuzey Kapısı'ndaki o korkunç acıyı,
Unutulmuş Rihoku'nun adı,
Biz bekçiler kaplanlara atılmışız.

Rihaku

EXILE'S LETTER

To So-Kin of Rakuyo, ancient friend, Chancellor of Gen.
Now I remember that you built me a special tavern
By the south side of the bridge at Ten-Shin.
With yellow gold and white jewels, we paid for songs and laughter
And we were drunk for month on month, forgetting the kings and princes.
Intelligent men came drifting in from the sea and from the west border,
And with them, and with you especially
There was nothing at cross purpose,
And they made nothing of sea-crossing or of mountain-crossing,
If only they could be of that fellowship,
And we all spoke out our hearts and minds, without regret.
And then I was sent off to South Wei,
smothered in laurel groves,
And you to the north of Raku-hoku
Till we had nothing but thoughts and memories in common.
And then, when separation had come to its worst,
We met, and travelled into Sen-Go,
Through all the thirty-six folds of the turning and twisting waters,
Into a valley of the thousand bright flowers.

Gen Yargıcı, eski dost, Rakuyo'lu So-Kin'e.
Bana özel bir içkievi kurduğunu hatırlıyorum
Ten-Shin köprüsünün güney yakasında.
Şarkılara, gülüşlere karşılık sarı altın, ak mücevher verirdik,
Kıralları, pirensleri unutur, aylarca, aylarca içerdik.
Aydın kişiler gelirdi denizden, batı sınırından,
Ne onlarla, ne de seninle aramızda
Anlaşmazlık diye bir şey yoktu,
Denizi geçmeye, dağları geçmeye önem vermiyorlardı,
Arkadaşlar arasında bulunmaları yeterdi,
Yüreklerimizi, kafalarımızı açardık çekinmeden.
Sonra Güney Wei'ye gönderildim,
defne korularına gömülmüş Wei'ye,
Sen Raku-hoku'nun kuzeyine gönderildin,
Yalnız düşüncelerimiz, anılarımız ayrılmadı.
Sonra en dayanılmaz zamanında ayrılığın
Karşılaştık, Sen-Go'ya yolculuk ettik,
Dönen, bükülen suların otuz altı kıvrımını geçerek vardık
Binlerce parlak çiçeğin bulunduğu vâdiye,

That was the first valley;
And into ten thousand valleys full of voices and pine-winds.
And with silver harness and reins of gold,
Out came the East of Kan foreman and his company
And there came also the 'True man' of Shi-yo to meet me,
Playing on a jewelled mouth-organ.
In the storied houses of San-Ko they gave us more Sennin music,
Many instruments, like the sound of young phoenix broods.
The foreman of Kan Chu, drunk, danced
because his long sleeves wouldn't keep still
With that music playing,
And I, wrapped in brocade, went to sleep with my head on his lap,
And my spirit so high it was all over the heavens,
And before the end of the day we were scattered like stars, or rain.
I had to be off to So, far away over the waters,
You back to your river-bridge.

And your father, who was as brave as a leopard,
Was governor in Hei Shu, and put down the barbarian rabble.
And one May he had you send for me,
despite the long distance.
And what with broken wheels and so on, I won't say it wasn't hard going,

İlk vâdiydi o;
Seslerle, çam rüzgârlarıyla dolu on bin vâdiye vardık.
Gümüşten koşumlar, altından dizginlerle
Kan Doğusu'nun önderiyle adamları geldi,
Mücevherli bir ağız mızıkası çalarak
Shi-yo'nun 'Doğru adam'ı da geldi beni karşılamaya.
San-Ko'nun çok katlı evlerinde bize Senin ezgileri çaldılar,
Yavru anka soyları gibi sesler çıkaran birçok çalgıyla.
Kan Chu'nun önderi sarhoş olup dansetti
uzun kollukları durmadan oynadığı için
O çalınan ezgilerle,
Kadifelere sarılmış ben de, başımı onun kucağına koyup uyudum,
İçim öylesine yücelmişti ki, göklerin üstüne çıkmıştı,
Gün sonundan önce yıldızlar gibi dağıldık, yağmur gibi.
So'ya gidecektim, suların ötesine,
Sen, kendi köprüne gidecektin.

Senin bir pars kadar cesaretli baban
Hei Shu'da yöneticiydi, barbarların akınını önlemişti.
Yollayıp seni bir Mayıs ayında, beni çağırttı,
uzaklığı düşünmedi bile.
Güç olmadığını söyleyemem yolculuğun kırık tekerleklerle filân

Over roads twisted like sheep's guts.
And I was still going, late in the year,
in the cutting wind from the North,
And thinking how little you cared for the cost,
and you caring enough to pay it.
And what a reception:
Red jade cups, food well set on a blue jewelled table,
And I was drunk, and had no thought of returning.
And you would walk out with me to the western corner of the castle,
To the dynastic temple, with water about it clear as blue jade,
With boats floating, and the sound of mouth-organs and drums,
With ripples like dragon-scales, going grass-green on the water,
Pleasure lasting, with courtesans, going and coming without hindrance,
With the willow flakes falling like snow,
And the vermilioned girls getting drunk about sunset,
And the water, a hundred feet deep, reflecting green eyebrows
— Eyebrows painted green are a fine sight in young moonlight,
Gracefully painted —
And the girls singing back at each other,
Dancing in transparent brocade,
And the wind lifting the song, and interrupting it,
Tossing it up under the clouds.
And all this comes to an end.
And is not again to be met with.

Koyun barsakları gibi bükülen yollarda.
Yılın sonunda bile ben hâlâ gidiyordum
Kuzey'in keskin rüzgârında,
Bir şeyden kaçınmadığını düşünüyordum,
para dökmekten kaçınmadığını.
Doğrusu iyi karşılandım:
Kırmızı yeşimden kadehler, mavi mücevherli masada yemekler,
Sarhoş oldum, dönmeyi hiç düşünmedim.
Sen, benimle kulenin batı köşesine yürürdün,
Çevresinde mavi yeşim kadar duru bir su akan saray tapınağına,
Yüzen kayıklarla, mızıka sesleriyle, davul sesleriyle,
Suya çimen-yeşili yansıyan ejder pullarına benzeyen dalgacıklarla,
Sürüyordu mutluluğumuz, kimseye aldırmadan gelip giden yosmalarla,
Kar gibi düşen söğüt uclarıyla sürüyordu,
Günbatımında sarhoş olan allıklı kızlar,
Yüz ayak derinliğindeki su, yeşil kaşlar,
— Yeşile boyanmış kaşlar taze ayışığında ne güzeldir,
İncelikle boyanmış —
Birbirlerine şarkı söyleyen kızlar,
Saydam kadifelerle danseden,
Şarkıları kaldıran, kesen rüzgâr,
Bulutların altına fırlatan.
Bütün bunların sonu gelir.
Bir daha yaşanmaz bunlar.

I went up to the court for examination,
Tried Layu's luck, offered the Choyo song,
And got no promotion,
and went back to the East Mountains
White-headed.
And once again, later, we met at the South bridge-head.
And then the crowd broke up, you went north to San palace,
And if you ask how I regret that parting:
It is like the flowers falling at Spring's end
Confused, whirled in a tangle.
What is the use of talking, and there is no end of talking,
There is no end of things in the heart.
I call in the boy,
Have him sit on his knees here
To seal this,
And send it a thousand miles, thinking.

By Rihaku

Sınanmak için saraya gittim,
Layu'nun uğurunu denedim, Choyo şarkısını sundum,
Nişan alamadım,
yeniden Doğu Dağları'na gittim,
Saçlarım beyazdı.
Sonradan yine buluştuk köprünün Güney başında.
Kalabalık dağıldı, sen kuzeye, San sarayına gittin,
O ayrılışa ne kadar üzüldüğümü sorarsan:
Baharın sonunda yaprakların düşmesi gibi bir şey bu,
Düğümler içinde dolanıp bükülerek.
Konuşmanın ne faydası var, konuşmanın sonu yok,
Yürekteki şeylerin sonu yok.
Çocuğu çağırıyorum,
Çömelmesini söylüyorum yere,
Bunu mühürleyip
Bin mil uzağa göndermek için, düşünerek.

Rihaku

Light rain is on the light dust.
The willows of the inn-yard
Will be going greener and greener,
But you, Sir, had better take wine ere
your departure,
For you will have no friends about you
When you come to the gates of Go.

(Rihaku *or* Omakitsu)

İnce yağmur ince toprakta.
Han avlusunun söğütleri
Daha da, daha da yeşerecek,
Ama siz, Efendim, şarap alın ayrılmadan,
Çünkü yanınızda dostunuz olmayacak
Go kapılarına vardığınız zaman.

(Rihaku *ya da* Omakitsu)

SEPARATION ON THE RIVER KIANG

Ko-jin goes west from Ko-kaku-ro,
The smoke-flowers are blurred over the river.
His lone sail blots the far sky.
And now I see only the river,
The long Kiang, reaching heaven.

Rihaku

KIANG IRMAĞI'NDA AYRILIŞ

Ko-jin, Ko-kaku-ro'dan batıya gidiyor,
Duman çiçekleri bulanıyor ırmağın üstünde.
Issız yelkeni uzakta leke gibi.
Yalnız ırmağı görüyorum artık,
Gökyüzüne varan uzun Kiang'ı.

Rihaku

TAKING LEAVE OF A FRIEND

Blue mountains to the north of the walls,
White river winding about them;
Here we must make separation
And go out through a thousand miles of dead grass.

Mind like a floating wide cloud,
Sunset like the parting of old acquaintances
Who bow over their clasped hands at a distance.
Our horses neigh to each other
as we are departing.

Rihaku

BİR ARKADAŞTAN AYRILMAK

Surların kuzeyinde mavi dağlar,
Çevrelerinde dönen beyaz ırmak;
Burada ayrılıp gitmeliyiz
Günlerce, günlerce ölü otlar üstünden.

Anılar, yüzen geniş bir bulut gibi,
Günbatımı, eski bildiklerin ayrılışı gibi
Kenetlenmiş elleriyle eğilen, uzaklaşınca.
Atlarımız birbirine kişniyor
biz ayrılırken.

Rihaku

LEAVE-TAKING NEAR SHOKU

'Sanso, King of Shoku, built roads'

They say the roads of Sanso are steep,
Sheer as the mountains.
The walls rise in a man's face,
Clouds grow out of the hill
at his horse's bridle.
Sweet trees are on the paved way of the Shin,
Their trunks burst through the paving,
And freshets are bursting their ice
in the midst of Shoku, a proud city.

Men's fates are already set,
There is no need of asking diviners.

By Rihaku

SHOKU YAKININDA AYRILIŞ

'Shoku Kıralı Sanso, yollar yaptı'

Sanso'nun yolları sarptır derler,
Dağlar kadar yalçındır.
Duvarlar insan yüzüyle yükselir,
Bulutlar tepeden çıkar
atının dizgini önünde.
Shin'lerin döşeli yolunda güzel ağaçlar vardır,
Gövdeleri döşeli taşlardan fışkırır,
Irmaklar da buzlarını vurur
o ulu şehrin, Shoku'nun ortasına.

Zaten yazılmıştır yazılarımız,
Neden sormalı bakıcılara?

Rihaku

THE CITY OF CHOAN

The phoenix are at play on their terrace.
The phoenix are gone, the river flows on alone.
Flowers and grass
Cover over the dark path
where lay the dynastic house of the Go.
The bright cloths and bright caps of Shin
Are now the base of old hills.

The Three Mountains fall through the far heaven,
The isle of White Heron
splits the two streams apart.
Now the high clouds cover the sun
And I cannot see Choan afar
And I am sad.

CHOAN ŞEHRİ

Anka kuşları bayırlarında oynamaktalar.
Anka kuşları gitti, ırmak yalnız akıyor.
Otlarla çiçekler
Karanlık yolu kaplamışlar,
Go'ların sarayının bulunduğu yolu.
Shin'in parlak kumaşları, parlak başlıkları
Eski tepelerin tabanı olmuş artık.

Üç Dağlar, gökyüzünden düşüyor,
Beyaz Balıkçıl adası
ikiye bölüyor dereleri.
Artık yüce bulutlar güneşi örttü,
Uzaktaki Choan'ı göremiyorum,
Üzgünüm.

SOUTH-FOLK IN COLD COUNTRY

The Dai horse neighs against the bleak wind of Etsu.
The birds of Etsu have no love for En, in the North,
Emotion is born out of habit.
Yesterday we went out of the Wild-Goose gate,
To-day from the Dragon-Pen.[1]
Surprised. Desert turmoil. Sea sun.
Flying snow bewilders the barbarian heaven.
Lice swarm like ants over our accoutrements.
Mind and spirit drive on the feathery banners.
Hard fight gets no reward.
Loyalty is hard to explain.
Who will be sorry for General Rishogu
the swift moving,
Whose white head is lost for this province?

[1] i.e., we have been warring from one end of the empire to the other, now east, now west, on each border.

SOĞUK ÜLKEDE GÜNEYLİLER

Dai atı, Etsu'nun soğuk yeline karşı kişniyor.
Etsu'nun kuşları, En'i sevmiyorlar, kuzeydeki,
Duygu, alışkanlıktan doğuyor.
Dün Yaban-Kazı kapısından geçtik,
Bugün Ejder-İni'nden.[1]
Şaşırdık. Berbat çöl. Deniz güneşi.
Uçan kar, barbar göğü sersemletiyor.
Bitler, üstümüzde karıncalar gibi kaynaşıyor.
Kafa ve yürek gidiyor tüylü sancaklarda.
Kıyasıya kavga şan getirmiyor.
Bağlılık denen şeyin pek anlamı yok.
Başbuğ Rishogu'ya kim üzülecek,
tez davranan,
Beyaz başını bu il için veren Bağbuğ'umuza?

[1] Başka bir deyimle, imparatorluğun bir ucundan öteki ucuna kadar her yerde, doğuda, batıda, bütün sınırlarda savaştık.

SENNIN POEM BY KAKUHAKU

The red and green kingfishers
flash between the orchids and clover.
One bird casts its gleam on another.

Green vines hang through the high forest,
They weave a whole roof to the mountain,
The lone man sits with shut speech,
He purrs and pats the clear strings.
He throws his heart up through the sky,
He bites through the flower pistil
and brings up a fine fountain.
The red-pine-tree god looks at him and wonders.
He rides through the purple smoke to visit the sennin,
He takes 'Floating Hill'[1] *by the sleeve,*
He claps his hand on the back of the great water sennin.

But you, you dam'd crowd of gnats,
Can you even tell the age of a turtle?

[1] Name of a sennin.

KAKUHAKU'NUN SENNIN ŞİİRİ

Kırmızı ve yeşil dere kuşları
yoncayla orkideler arasında parlıyorlar,
Bir kuş, ışıltısını ötekine yansıtıyor.

Yeşil asmalar sarkıyor yüce ormanda,
Dağa kocaman bir çatı örmüşler,
Yalnız adam hiç konuşmadan oturuyor,
Mırıldanıyor, duru tellere vuruyor.
Gökyüzüne fırlatıyor kalbini,
Çiçeğin özünü ısırıp
güzel bir çeşme çıkarıyor.
Kırmızı çam ağacının tanrısı bakıp şaşırıyor ona.
Mor dumandan geçip sennin'i görmeye gidiyor,
'Yüzen Tepe'yi[1] *yakalıyor kolundan,*
Elini ulu su sennin'inin sırtına vuruyor.

Ama siz, kahrolası tatarcıklar sürüsü,
Bir kaplumbağanın bile yaşını bilmezsiniz!

[1] Bir sennin'in adı.

BALLAD OF THE MULBERRY ROAD

The sun rises in south-east corner of things
To look on the tall house of the Shin
For they have a daughter named Rafu (pretty girl),
She made the name for herself: 'Gauze Veil',
For she feeds mulberries to silkworms.
She gets them by the south wall of the town.
With green strings she makes the warp of her basket,
She makes the shoulder-straps of her basket
from the boughs of Katsura,
And she piles her hair up on the left side of her head piece.

Her earrings are made of pearl,
Her underskirt is of green pattern-silk,
Her overskirt is the same silk dyed in purple,
And when men going by look on Rafu
They set down their burdens,
They stand and twirl their moustaches.

(Fenollosa MSS., very early)

DUT YOLU BALADI

Güneş güney-doğu köşesinde yükselir şeylerin,
Shin'lerin uzun evine bakmaya,
Bir kızları vardır çünkü Rafu adında (güzelcecik kız),
'Tül Peçe' adını takmıştır kendine,
Çünkü ipekböceklerine dut yedirir.
Şehrin güney duvarından toplar onları.
Sepetinin örgüsünü yeşil sicimlerle yapar,
Sepetinin omuz askılarını
Katsura dallarından yapar,
Yüzünün sol yanında toplar saçlarını.

Küpeleri incidendir,
Çamaşırı yeşil, nakışlı ipektendir,
Entarisi, mora boyanmış aynı ipektendir.
Yoldan geçen adamlar Rafu'yu görünce
Bırakırlar yüklerini,
Öyle ayakta durup bıyıklarını burarlar.

(Fenollosa'nın notlarından, çok eski)

OLD IDEA OF CHOAN BY ROSORIU

I

The narrow streets cut into the wide highway at Choan,
Dark oxen, white horses,
drag on the seven coaches with outriders
The coaches are perfumed wood,
The jewelled chair is held up at the crossway,
Before the royal lodge:
A glitter of golden saddles, awaiting the princess;
They eddy before the gate of the barons.
The canopy embroidered with dragons
drinks in and casts back the sun.
Evening comes.
The trappings are bordered with mist.
The hundred cords of mist are spread through
and double the trees,
Night birds, and night women,
Spread out their sounds through the gardens.

II

Birds with flowery wing, hovering butterflies
crowd over the thousand gates,
Trees that glitter like jade,
terraces tinged with silver,
The seed of a myriad hues,
A network of arbours and passages and covered ways,

I

Dar sokaklar geniş dağ yoluna karışıyorlar Choan'da,
Kara öküzler, beyaz atlar
yanlarında uşaklar giden yedi arabayı çekiyorlar,
Arabalar kokulu ağaçlardan yapılmış,
Yol kavşağında mücevherli taht kaldırılıyor,
Kıralın evi önünde:
Altın eğerlerin parlayışı, pirensesi beklerken;
Soylular kapısı önünde dönüp duruyorlar.
Ejderlerle süslenmiş örtü
güneşi içip güneşi yansıtıyor.
Akşam geliyor.
Koşumlar sisle çevrelenmiş.
Yüzlerce sis teli yayılıp her yana
ağaçların sayısını çoğaltmış,
Gece kuşları, gece kadınları
Bahçeler boyunca seslerini yayıyorlar.

II

Çiçekli kanatlarıyla kuşlar, uçuşan kelebekler
binlerce kapıya üşüşmüş,
Ağaçlar yeşim taşı gibi parlıyor,
balkonlar gümüşle boyanmış,
On bin rengin tohumu,
Çardakların, geçitlerin, örtülü yolların örgüsü,

Double towers, winged roofs,
border the network of ways:
A place of felicitous meeting.
Riu's house stands out on the sky,
with glitter of colour
As Butei of Kan had made the high golden lotus
to gather his dews,
Before it another house which I do not know:
How shall we know all the friends
whom we meet on strange roadways?

Çifte kulelerin, kanatlı çatıların,
yolların örgüsünü andırıyor:
Bir mutlu buluşma yeri.
Kan'lı Butei yüce altın lotusla uğraşırken
çiğlerini toplasın diye,
Riu'nun evi bir renk ışıltısıyla
gökte yükseliyor,
Önünde, hiç bilmediğim bir başka ev var:
Nasıl hatırlayabilir insan
garip yollarda tanıştığı bütün arkadaşları?

TO-EM-MEI'S 'THE UNMOVING CLOUD'

'WET SPRINGTIME,' SAYS TO-EM-MEI.
'WET SPRING IN THE GARDEN.'

I

The clouds have gathered, and gathered, and the rain
falls and falls,
The eight ply of the heavens are all folded into one
darkness,
And the wide, flat road stretches out.
I stop in my room toward the East, quiet, quiet,
I pat my new cask of wine.
My friends are estranged, or far distant,
I bow my head and stand still.

II

Rain, rain, and the clouds have gathered,
The eight ply of the heavens are darkness,
The flat land is turned into river.
'Wine, wine, here is wine!'
I drink by my eastern window.
I think of talking and man,
And no boat, no carriage, approaches.

TO-EM-MEI'NİN 'KIMILDAMAYAN BULUT'U

'ISLAK BAHAR,' DER TO-EM-MEI,
'BAHÇEDE ISLAK BAHAR.'

I

Bulutlar toplandı, toplandı, yağmur düşüyor, düşüyor,
Göklerin sekiz katı katlandı, bir karanlık oldu,
Geniş, düz yol uzuyor.
Doğuya bakan odamda sessizce, sessizce duruyorum,
Yeni şarap fıçımı okşuyorum.
Dostlarım darıldılar, bazıları uzakta,
Başımı eğip öylece duruyorum.

II

Yağmur, yağmur, bulutlar da toplandı,
Sekiz katı da karanlık oldu göklerin,
Düz toprak, ırmağa döndü.
'Şarap, şarap, işte şarap!'
Doğu penceresinin önünde içiyorum.
Konuşmayı, insanları düşünüyorum,
Ne yaklaşan kayık var, ne yaklaşan araba.

III

The trees in my east-looking garden
are bursting out with new twigs.
They try to stir new affection,
And men say the sun and moon keep on moving
because they can't find a soft seat.
The birds flutter to rest in my tree,
and I think I have heard them saying,
'It is not that there are no other men
But we like this fellow the best,
But however we long to speak
He cannot know of our sorrow.'

T'ao Yuan Ming
A.D. 365-427

END OF CATHAY

III

Doğuya bakan bahçemde ağaçlar
yeni filizlerle patlıyor.
Yeni sevgiler uyandırmaya çalışıyor,
Güneşle ayın hep kımıldadığını söylüyor insanlar
yumuşak bir yer bulamadıkları için oturacak.
Kuşlar kanat çırpıyor ağacıma konmak için,
şöyle dediklerini duydum galiba:
'Başka insanlar yok değil,
Ama en çok bu adamı seviyoruz biz,
Ama konuşmak istesek de
Acımızı anlayamaz.'

T'ao Yuan Ming
İ.S. 365 - 427

CATHAY'İN SONU

E Z R A P O U N D

C A T H A Y

1885 yılında Idaho'da (A.B.D.) doğan Ezra Loomis Pound çağdaş dünya şiirinin sayılı ustalarındandır. Siyasal görüşlerinin kısırlığı yüzünden yıllardır ağır yergilere uğrıyan şair sanat işçiliği alanındaki üstünlükleriyle gene de ayakta kalmayı başarabilmiştir. Amerikalı eleştirmen R. P. Blackmur onun için şöyle diyor : «Pound gibi şairler kuşaklarının yürütücü sanatçılarıdır; yeni bir görüş açısı getirmezler, ama birçok görüş açısı için *araçlar* getirirler.» Bu kitapta şairin ünlü eseri *Cathay*-in İngilizcesiyle karşılıklı basılmış tam çevirisini okuyacaksınız.

KAPAK : SAİD MADEN

3 lira